UN kaj la agendo post 2015, ?u eblos?

De Hedelberto López Blanch

Preter la ekonomiaj problemoj ekzistantaj, la politikaj decidoj de la registaroj favore al pli da sociaj programoj kiuj inkluzivu la plimulton de siaj lo?antaroj, estos kernaj por ke en la jaro 2030 la agendo por evoluo da?ripova post-2015 sukcesu atingi la 17 celojn kiuj klopodas ?esigi la malri?econ kaj malsaton, garantii la nutran sekurecon, plibonigi nutradon, impulsi agadojn kontra? la klimata ?an?o, por da?ripova agrikulturo kaj socia bonfarto.

Kun la ?eesto de pli ol 150 ?tatestroj, ?efministroj kaj altrangaj funkciuloj, la ?enerala asembleo de UN a?skultis en la pintkunsido okazinta de la 25-a ?is 27-a de septembro, la grandajn esperojn de la popoloj tutmonde por avanci en la ?efaj aspektoj de la monda evoluo egaleca.

La agendo por da?ripova evoluo post-2015 estis rezulto de pli ol du jaroj de intertraktadoj inter la 193 membro?tatoj de UN; ?in formas 17 novaj agadceloj por da?ripova evoluo (ODS) kaj 169 konkretaj celoj.

Oni ne povas nei ke spite al la grandaj defioj ankora? ekzistantaj je monda nivelo, la agadceloj por evoluo de la jarmilo (ODM) interkonsentitaj en la jaro 2000, kiu etendi?is ?is 2015, havis rezultojn kaj reprezentis lumon por ke oni komprenu la gravajn problemojn da?re alfrontendajn.

La progresoj en la plenumo de la ODM demonstris ke strategioj kunlaboraj inter diversaj agantoj de la internacia komunumo estas eblaj, ?iam, kiam ekzistas vera kompromiso de la koncernaj flankoj.

Tamen, la plimulto de la parolantoj dum la pintkunsido, ?efe de la evolulandoj, atentigis pri la militoj altruditaj de la potenculoj, samkiel manko de konkretaj reguloj kaj necesaj iloj por starigi tiujn programojn. En la mondo estas pli ol 2 700 milionoj da malri?uloj kaj pli ol 800 milionoj da analfabetoj.

Tiusence, ili avertis pri la bezono transdoni financajn kaj teknologiajn rimedojn ta?gajn en mondo regata de internacia ordo malegala, maljusta kaj ekskludema.

La? raportoj de UN (surbaze de la registaraj raportoj) nur 17 landoj de Latinameriko kaj Karibio plenumis la celojn redukti ?is duono la nombron da personoj vivantaj en ekstrema malri?eco kaj aliaj malsatsuferantoj.

Tiuj landoj estas Argentino, Barbado, Bolivio, Brazilo, ?ilio, Kubo, Kostariko, Dominika Respubliko, Gujano, Meksiko, Nikaragvo, Panamo, Peruo, Sankta Vicento kaj Grenadinoj, Surinamo, Urugvajo kaj Venezuelo.

Tamen kelkaj dokumentoj de Neregistaraj Organizoj kaj artikoloj aperigitaj en gazetoj kiel La Jornada, pridubigas kelkaj raportojn. Ili priparolas la sekvojn de la nomata Traktato por Libera Komerco de Nordameriko (TLCAN) en la kazo de Meksiko, kiu provokis ke el la 110 milionoj da meksikanoj, 55 estas en grava stato de malri?eco kaj malsanecoj; ili anka? priskribas la bankroti?on de la meksikaj kamparanoj kaj certigas ke multaj familioj devis migri al la urboj klopodante trovi laboron, kio estis uzita de entreprenistoj kaj komercistoj por ekspluati ilin kiel malmultekosta laborforto, dum multaj aliaj falis en la retojn de narkottrafiko kaj prostituado.

La prezidento Raúl Castro esprimis en la pintkunsido ke “la avancoj, 15 jaroj de post la adoptitaj celoj de la jarmilo, estas nesufi?aj kaj malegale distribuitaj. Persistas kaj e?, pliakri?as en multaj kazoj, la niveloj neakcepteblaj de malri?eco kaj socia malegaleco, e? en evoluintaj landoj. La bre?o inter Nordo kaj Sudo kaj la koncentri?o de ri?a?oj kreskas.”

La kuba gvidanto aldonis ke la malstabileco en pluraj regionoj originas en la situacio de neevoluo travivata de du trionoj de la monda lo?antaro.

Aliflanke, la ekzekutiva direktorino de Oxfam, Winnie Byanyima esprimis ke estas “nekredeble ke en la 21-a jarcento, duono de la monda lo?antaro posedas malpli ol eta elito, kies nombro povus trankvile sidi en unu sola trajnvagono”.

La akumuli?o de grandaj kapitaloj ?e eta minoritato, anka? provokis ke ne nur en la evolulandoj okazadas elmigradoj, sed anka? en la evoluintaj landoj, kiel okazas en la E?ropa Unio, kies civitanoj anka? amase elmigras ser?ante aliajn horizontojn por savi siajn familiojn de mallaboreco, senhejmigoj kaj malsato.

Tial la defioj alfrontendaj de la homaro estas grandaj. La plimulto de la popoloj tutmonde, kune kun UN, devos forte labori kaj kune por atingi ke en la jaro 2030, la celoj por da?ripova evoluo estu atingitaj.

---

https://www.radiohc.cu/eo/especiales/comentarios/71018-un-kaj-la-agendo-post-2015-cu-eblos

Radio Habana Cuba